

Digitaliseringsstrategi 2025

Innehåll

1. Bakgrund	3
1.1 Digitaliseringens nytta.....	4
2. Inledning	5
2.1 Syfte och innehåll.....	5
2.2 Fyra fokusområden för att nå bättre hälsa genom digitalisering ...	6
2.3 Vad behövs för att vi ska lyckas?	7
2.4 Pågående insatser och stödmaterial för kliniker och enheter	7
3. Digitalisering för Målbild 2030	8
3.1 Digitalisering förverkligar målbilden	8
4. Fyra strategiska fokusområden	10
4.1 Förbättrad tillgänglighet till vård	11
4.2 Stärkta förutsättningar för individens delaktighet i vård och hälsa	12
4.3 Mer tid till vård genom ökad digitalisering i infrastruktur	13
4.4 Bättre beslutsstöd genom en mer effektiv hantering och analys av data	14
5. Generella utgångspunkter	16
6. Ramverk för utveckling av digital mognad	17
6.1 Hur ska Region Västerbotten tillgodogöra sig nyttorna av digitalisering?.....	17
6.2 Styrande principer	18
6.3 Konkreta åtgärder	19
6.4 Process för digitalisering - nuläge.....	19
7. Ordlista/definitioner	21

1. Bakgrund

Digitaliseringen är den enskilt största förändringsfaktorn i vår tid. Den påverkar hela samhället.

Digitalisering är ett begrepp som innefattar de olika möjligheter och konsekvenser som uppstår vid datorisering. Det handlar till exempel om ny infrastruktur, nya sätt att kommunicera och nya sätt att arbeta och organisera verksamheter.¹ Ofta används begreppet för att beskriva de sociala, organisatoriska och samhälleliga förändringar som har uppstått vid en ökad användning av informationstekniska (IT-baserade) lösningar de senaste åren.

1 Iveroth, E., Lindvall, J., Magnusson, J. (2018) Digitalisering och styrning. Studentlitteratur, Lund.

1.1 Digitaliseringens nytta

Digitalisering innebär en genomgripande verksamhetsomvandling genom:

- ökad användning av informationsteknologi
- nya och ändrade arbetssätt.

Digitalisering kan till exempel göra det möjligt att anpassa vårdtjänster utifrån individernas behov, förväntningar och önskemål. Andra exempel på digitalisering är automatisering av sådant som idag görs manuellt. Det kan handla om att ta bort administrativa arbetsuppgifter och att erbjuda förbättrad tillgång till information. Det kan även handla om att öka tillgängligheten oberoende av tid och plats.

Region Västerbotten definierar digitalisering som verksamhetsutveckling med teknik. Regionen ser det som sin skyldighet att ta vara på digitaliseringens kraft för att skapa så stor nytta som möjligt för vården, regionen och dess invånare. Inte minst med tanke på de stora samhällsutmaningar som finns i dag och i framtiden.

I den här strategin används två primära begrepp: invånarnytta och medarbetarnytta.

Invånarnytta:	Till exempel ökad tillgänglighet till vård på egna villkor, ökad möjlighet till inflytande och kontroll över egen hälsa och livssituation.
Medarbetarnytta:	Till exempel bättre nyttjande av kompetens och kapacitet i organisationen samt bättre arbetsförhållanden.

Med digitalisering kommer både små och stora förändringar som påverkar alla delar i organisationen. Förutsättningarna kring demografi, kompetensförsörjning och ekonomi gör att utmaningarna är extra stora i ett glest befolkat län som Västerbotten.

För att klara en omställning av det slag regionen står inför är det viktigt att kunna samarbeta prestigelöst och lösningsorienterat utifrån olika förutsättningar och yrkesroller.

Tillsammans är vi starka och kan göra skillnad!

2. Inledning

Det här är Region Västerbottens digitaliseringsstrategi. Den beskriver hur digitalisering ska bidra till att uppnå Region Västerbottens Målbild 2030. Målbilden är framtagen av hälso- och sjukvården i Region Västerbotten och innebär att alla som bor i Västerbotten ska ha bästa möjliga förutsättningar att leva ett liv i god hälsa.

Strategin beskriver hur Region Västerbotten ska säkra och förstärka sin förmåga till att ställa om genom att utveckla sin digitala mognad. Med digital mognad menas organisationens förmåga att ta vara på digitaliseringens nyttor och möjligheter². Digitaliseringen är alltså inte ett mål i sig utan en del i arbetet med att nå hälso- och sjukvårdens Målbild 2030 och Regionplanens mål.

Region Västerbotten har också en strategi som berättar hur vi ska arbeta med digitalisering för regional utveckling, se *Regional digital agenda* på Region Västerbottens hemsida.

2.1 Syfte och innehåll

Syftet med digitaliseringsstrategin är att tillhandahålla en jämlik vård av hög kvalitet nära patienten. Detta uppnås i huvudsak genom att skapa:

- invånar- och medarbetarnytta
- effektivisering för att kunna bibehålla och utveckla välfärden.

Förutom ovanstående ska även en högspecialiserad vård i världsklass säkerställas i hela norra sjukvårdsregionen.

Strategin består av flera avsnitt som behandlar frågorna:

- Hur ska digitaliseringen hjälpa regionen att göra nödvändiga förändringar?
- Vad ska regionen fokusera på fram till 2030?
- Hur ska regionens egen organisation ta vara på det som är bra med digitalisering, alltså öka sin digitala mognad?

I kapitel 7 finns en ordlista som definierar några av de begrepp som används i digitaliseringsstrategin.

² Magnusson, J. (2020). Digital mognad. Vitbok. <https://usercontent.one/wp/www.digitalforvaltning.se/wp-content/uploads/2020/08/VITBOK-DiMiOS.pdf>

2.2 Fyra fokusområden för att nå bättre hälsa genom digitalisering

Region Västerbotten har identifierat fyra fokusområden som särskilt viktiga i arbetet mot Målbild 2030. Dessa fokusområden är viktiga utgångspunkter för digitaliseringens utveckling i Region Västerbotten.

De fyra fokusområdena är:

- förbättrad tillgänglighet till vård
- stärkta förutsättningar för individens delaktighet i vård och hälsa
- mer tid till vård genom ökad digitalisering i infrastruktur och stödprocesser
- bättre beslutsstöd genom en mer effektiv hantering och analys av data.

Fokusområdena beskrivs i kapitel fyra. Varje fokusområde inleds med en beskrivning av hur vi vill att det ska se ut i framtiden. Det kan till exempel vara hur digitaliseringen ska göra det bättre för regionens invånare. För varje fokusområde beskrivs också principer för hur regionen ska arbeta inom området.

2.3 Vad behövs för att vi ska lyckas?

I utvecklingen av strategin har Region Västerbotten uppmärksammat fem grundläggande förutsättningar som behöver finnas på plats för att digitaliseringsarbetet ska lyckas. Dessa är:

- **Mål och målbild för digitalisering** – Mål och målbild ska vara beslutade i både hälso- och sjukvårdsförvaltningens och regionförvaltningens ledning. De ska också vara kommunicerade och förankrade i verksamheten.
- **Struktur och process för prioritering och beslut** – Det ska finnas en tydlig struktur och process för att göra prioriteringar och fatta beslut om olika initiativ till digitalisering. Eftersom hälso- och sjukvården är den aktör som är i behov av digitalisering ska de leda arbetet.
- **Identifierade behov** – Digitaliseringen ska utgå ifrån invånarnas, medarbetarnas och verksamhetens behov och förutsättningar. På det sättet bidrar den till ökad delaktighet, till ett mer ändamålsenligt stöd och ett effektivare arbetssätt för verksamheten.
- **Kommunikation om varför** – Syftet med digitaliseringen är att skapa nytta för invånare och medarbetare.
- **Delaktighet** – Digitalisering ska ske i nära samarbete mellan hälso- och sjukvården och verksamhetsområde digitalisering och medicinsk teknik samt andra stödfunktioner. Invånare, patienter och brukare ska vara delaktiga när nya tjänster utformas. Samverkan ska också ske mellan olika huvudmän inom vård och omsorg, andra offentliga aktörer och privata företag.

Region Västerbotten har använt svenska och europeiska styr- och inriktningsdokument för att ta fram de fem förutsättningarna ovan. Två exempel på sådana är regeringens och Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) *Vision e-hälsa 2025 – gemensamma utgångspunkter för digitalisering i socialtjänst och hälso- och sjukvård*³ och *God och nära vård 2021 – en omställning av hälso- och sjukvården med primärvården som nav*⁴.

2.4 Pågående insatser och stödmaterial för kliniker och enheter

Region Västerbotten har i arbetet med strategin utvecklat stödmaterial för kliniker och basenheter. Materialet ska vara ett stöd i det praktiska arbetet med digitalisering. Det gäller till exempel verksamhetsplanering, samarbeten med externa aktörer och processutvecklingen inom ledningssystemet. Stödmaterialiet kan också användas i andra sammanhang där digitalisering kan medföra nytta på lokal nivå.

3 <https://ehalsa2025.se/visionen/>

4 https://skr.se/download/18.71a6757217b07d9b39fb939b/1629783112706/God_och_nara_var_d_2021_uppdaterad.pdf

3. Digitalisering för Målbild 2030

För att ge en riktning för kommande års utvecklings- och förändringsarbete har hälso- och sjukvården i Region Västerbotten tagit fram Målbild 2030. Utgångspunkten för målbilden är Hälso- och sjukvårdslagen och dess mål om att hela befolkningen ska ha god hälsa och vård på lika villkor samt att de samlade resurserna ska användas effektivt.

Det här avsnittet beskriver hur digitalisering ska bidra till arbetet med att ställa om för att uppfylla hälso- och sjukvårdens Målbild 2030.

3.1 Digitalisering förverkligar målbilden

Det huvudsakliga målet i Målbild 2030 är att regionens invånare ska ha bästa möjliga förutsättningar att leva ett liv i god hälsa. Det innebär att alla – ung som gammal, kvinna som man, frisk som sjuk – ska ha rätt till en jämlik hälsa. Målbilden är långsiktig, vilket innebär att de samlade resurserna ska användas på ett effektivt sätt för en hållbar hälso- och sjukvård.

Om Region Västerbotten ska kunna uppfylla målbilden behövs ett gemensamt ansvar. Under kommande år ska därför invånarna, hälso- och sjukvården samt andra regionala aktörer arbeta tillsammans. Detta samarbete ska ske utifrån tre viktiga utgångspunkter:

- **Invånarperspektivet** – Invånarna fungerar som en aktiv partner till hälso- och sjukvården. De tar själva ansvar för sin egen hälsa och får det stöd de behöver.
- **Samverkansperspektivet** – Det behövs samverkan för att helheten ska bli så bra som möjligt. Det gäller alla, invånare, patienter och medarbetare samt interna och externa samarbetspartners.
- **Digitalisering gör det möjligt** – Satsningar och initiativ som genomförs inom området digitalisering bidrar till att förverkliga målbilden.

Invånarperspektivet

I Västerbotten ska invånarna ta det primära ansvaret för sin hälsa. Det gäller både för den som är frisk och för den som lever med en eller flera sjukdomar. Hälso- och sjukvården ska verka för att stötta och stärka invånarna samt deras förmågor och självständighet utifrån olika behov och förutsättningar.

Invånare och patienter ska ses som informerade, medvetna och aktiva partners i de insatser som de behöver. De allra flesta människor vill vara oberoende och delaktiga samt ha inflytande och kontroll över frågor och beslut som rör deras hälsa och sociala livssituation. Det är möjligt genom bland annat ökad information, kommunikation och förståelse för hur hälso- och sjukvården fungerar.

Andra faktorer som ska göra invånarna till aktiva partners är:

- ökad tillgänglighet oberoende av plats
- nya arbetssätt med digitala tjänster för stöd, behandling och uppföljning.

Samverkansperspektivet

Samverksanperspektivet innefattar en hälso- och sjukvård där alla verkar för att helheten ska bli så bra som möjligt. Det gäller såväl invånare och patienter som medarbetare inom hälso- och sjukvården samt interna och externa samarbetspartners. År 2030 ska invånarna få hälsa, vård och omsorg utifrån sina behov oberoende av huvudmannaskap, verksamhetsområde eller enskilda uppdrag.

En fungerande och framtidsäkrad digital infrastruktur behövs för att de nya digitaliseringsinitiativen ska ge önskad effekt. Med önskad effekt menas att vårdtagare och vårdgivare ska kunna dra nytta av de digitala lösningarna. Målet är att invånarnas behov av hälsa, vård och omsorg ska mötas på rätt sätt, på rätt plats och i rätt tid. För att det ska bli möjligt krävs också nya sätt att arbeta och ny teknik som ger:

- säkert informationsutbyte
- god kommunikation
- effektiva processer och flöden inom och mellan verksamheter och huvudmän.

Digitalisering gör det möjligt

Utifrån det som beskrivits här ovanför är digitaliseringen betydelsefull på grund av de möjligheter den medför. Det finns alltså inget syfte med digitaliseringen i sig, utan de satsningar och initiativ som ska genomföras de kommande åren ska bidra till att förverkliga Målbild 2030.

För att uppnå Målbild 2030 har Region Västerbotten valt att rikta in sig på fyra primära fokusområden inom digitalisering. De beskrivs i nästa avsnitt.

4. Fyra strategiska fokusområden

Region Västerbotten ska förverkliga Målbild 2030 genom digitalisering inom fyra prioriterade strategiska fokusområden. I det här avsnittet beskrivs vilka nyttor digitaliseringen förväntas skapa inom varje fokusområde. Därefter beskrivs de styrande principerna för hur arbetet ska gå till.

De fokusområden som Region Västerbotten har valt att fokusera på är:

- förbättrad tillgänglighet till vård
- stärkta förutsättningar för individens delaktighet i vård och hälsa
- mer tid till vård genom ökad digitalisering i infrastruktur och stödprocesser
- bättre beslutsstöd genom en mer effektiv hantering och analys av data.

4.1 Förbättrad tillgänglighet till vård

Önskat läge och förväntade nyttor av digitalisering

Region Västerbotten ser en framtid där invånarna upplever att det är enkelt att få rätt vägledning när de har symtom, oro eller frågor, oavsett var i regionen de befinner sig. De får kontakt med, och hjälp av, hälso- och sjukvården samma dag eller på en tid som passar individen. Det gäller både för de som vill och kan kommunicera med vården via mobil eller dator och för de som väljer andra vägar.

Regionen erbjuder individen olika, kompletterande, sätt att komma i kontakt med vården. Den digitala vägen in är så enkel och användarvänlig att den används som huvudsaklig kanal för både invånare och medarbetare. Förändrade sätt att arbeta och ökad användning av teknik, till exempel automatiserade lösningar som bygger på artificiell intelligens (AI), frigör tid som används för patienter med komplexa tillstånd. Till dessa räknas de som behöver mer tid och patienter som väljer mer traditionella sätt att kontakta vården.

En god tillgänglighet i primärvården gör att patienter i första hand söker sig dit vid behov av vård.

Administrativa ärenden, exempelvis kallelser och vissa intyg eller underlag för sjukresor, är automatiserade. På så sätt får medarbetarna mer tid till vårdarbetet.

Styrande principer för hur arbetet inom fokusområdet ska gå till:

- 1177 Vårdguiden ska fungera som startpunkt och en första väg in i vården via olika kanaler. Där ska det finnas en överblick över alla kontakter med hälso- och sjukvården.
- Tjänsterna ska vara tillgängliga och hänga ihop på ett tydligt sätt. Tjänsterna ska följa invånarens resa hela vägen från början till slut; med startpunkt i den enskilda individens behov.
- Målbilden för första linjens digitala vård ska vara "Digitalt när det går, fysiskt när det behövs". Det innebär till exempel att vårdpersonalen ska uppmuntra och stötta invånarna att använda digitala tjänster genom att ställa frågan – kan vi ta det digitalt?
- Primärvården ska arbeta för ett integrerat digitalt och fysiskt arbetssätt.
- Vid utformning av invånartjänster ska regionen utgå från *Ineras referensarkitektur*. Inera är ett företag som ägs av regioner, kommuner och SKR Företag och som skapar gemensamma system.
- Tillgången till vård via digitala tjänster ska vara likvärdig i regionen och över hela landet. Regioner ska samverka i utvecklingen och nyttja gemensamma tjänster för en jämlik vård och kostnadseffektiv utveckling.
- Information som skapas i invånarens resa genom vården ska följa med hela vägen och vara åtkomlig för invånare och personal när behov uppstår.

- Medicinskt innehåll ska kopplas till kunskapsstyrningssystemet. Det är ett system som utvecklar och sprider kunskap inom hälso- och sjukvården. Beslutsunderlagen ska vara evidensbaserade och följa svensk medicinsk praxis.
- Invånaren ska alltid ha åtkomst till sin vårdinformation via Journalen i 1177.
- Tjänsterna ska vara tillgängliga och det behöver göras uppföljningar över hur patientgrupper som inte använder digitala tjänster tar kontakt med vården.

4.2 Stärkta förutsättningar för individens delaktighet i vård och hälsa

Önskat läge och förväntade nyttor av digitalisering

Invånaren är en resurs som utifrån sina förutsättningar aktivt deltar och tar ansvar för sin egen vård och hälsa. Vården är inriktad och utformad för att underlätta för invånaren.

En viktig möjliggörare är att invånare själva kan följa upp sin hälsa, genom så kallad egenmonitorering. Patienter med kroniska sjukdomar kan till exempel själva mäta viktiga värden, så kallade vitalparametrar, i eller nära hemmet på tider som passar dem. För många invånare skapar det en upplevelse av starkt kontroll över sin egen hälsa och en ökad upplevelse av trygghet.

Det är lätt för patienten att förstå hur de olika delarna i den tekniska infrastrukturen för egenmonitorering fungerar och hänger ihop. Användningen upplevs som enkel och trygg av både patienter och medarbetare i vården.

Gruppen av patienter med kroniska sjukdomar blir större. När patienten kan göra vissa moment i hemmet eller i sin närmiljö behövs färre fysiska besök på mottagningar. Det innebär att försämringar i ett hälsotillstånd kan upptäckas och förutsågas bättre och då minskar behovet av slutenvård. Det leder i sin tur till förbättrad resursanvändning och minskade kostnader, vilket innebär att hälso- och sjukvården blir mer långsiktigt hållbar. Den frigjorda tiden kan i stället användas till traditionellt omhändertagande för till exempel patienter med nedsatt kognitiv förmåga eller i andra situationer där fysisk vård är nödvändig.

Invånaren registrerar regelbundet symtom, skattar sin upplevda hälsa och delar med sig av data till sin vårdgivare. På så sätt får invånaren ökade möjligheter att vara medskapare till sin egen förbättrade hälsa. Det ska vara lätt att få eller dela med sig av vårdinformation och data från ny medicinsk-teknisk utrustning, oavsett om den är ordinerad eller om invånaren har köpt den själv, så kallat egenköp. Informationen ska enkelt kunna överföras till regionens IT-system och användas i den individbaserade uppföljningen. Den ska även kunna användas som källa till ny medicinsk evidens.

Styrande principer för hur arbetet inom fokusområdet ska gå till:

- Alla invånare ska ha jämlik tillgång till tjänster och lösningar för egenmonitorering.
- Hälsa- och sjukvårdens medarbetare och verksamheter ska själva delta i och driva arbetet. Det inkluderar behovsanalyser, införande, implementering och uppföljning av nya tekniklösningar. Detta ska ske enligt vetenskap och beprövad erfarenhet så att regionen kan bidra till tillämpad forskning, vidareutveckling och insamling av ny evidens från arbetet i vården.
- Region Västerbotten ska ta fram och använda ett ramverk för den tekniska infrastrukturen inom området egenmonitorering. Ramverket ska framför allt beskriva IT-arkitektur för att kunna stödja tjänster från olika leverantörer, med användarvänliga gränssnitt för både patienter och vårdgivare.
- Region Västerbotten ska ha ett innovativt och utvecklingsorienterat perspektiv och ska genomföra mer offensiva satsningar för att skapa nya tjänster och lösningar.
- Invånaren ska alltid kunna komma åt sin vårdinformation via funktionen Journalen i 1177 Vårdguiden.
- Patientsäkerhet ska prioriteras och säkerställas vid vård i hemmet.
- När datadelning skapar underlag för ny medicinsk evidens ska det uppmuntras och underlättas.

4.3 Mer tid till vård genom ökad digitalisering i infrastruktur

Önskat läge och förväntade nyttor av digitalisering

Region Västerbotten ser en framtid där användning av nya lösningar inom e-tjänster, automation och AI gör att invånarnas vård hanteras på rätt vårdnivå, i rätt tid och med rätt kompetens. De nya lösningarna är utvecklade i nära samverkan mellan vården och regionens stödresurser för digitalisering. Moderna digitala lösningar ingår som en naturlig del i både vården och dess stödverksamheter. Tillsammans bildar de en helhetslösning som på ett effektivt och förebyggande sätt säkerställer att invånaren upplever en problemfri patientresa. Detta oavsett om invånaren har ett enkelt eller komplext sjukdomstillstånd. De moment som kan vara automatiserade eller digitaliserade är det.

Medarbetare i hela organisationen använder sin arbetstid optimalt till uppgifter som motsvarar deras utbildning och kompetens. De nya digitala lösningarna frigör tid som tidigare har lagts på repetitiva uppgifter som inmatning eller överföring av information, på förflyttningar eller på att söka efter information eller saker.

Digitaliseringen skapar möjlighet för olika aktörer inom vård och omsorg att arbeta bättre tillsammans för att skapa bästa möjliga förutsättningar för invånarna att leva ett liv i god hälsa. Majoriteten av medarbetarna har gemensam tillgång till relevant information över organisationsgränserna. Invånaren upplever ett sammanhållet och sömlöst vårdssystem eftersom hinder i organisationen eller arbetskulturen har identifierats och systematiskt arbetats bort.

Region Västerbottens arbete med digitalisering har bidragit till en lagstiftning som underlättar omställningen till nära vård på nationell nivå.

Styrande principer för hur arbetet inom fokusområdet ska gå till:

- Samverkan är regionens förstahandsval. För att möjliggöra en smidig och personcentrerad vård ska fokus ligga på att systematiskt stärka relationerna mellan olika enheter inom organisationen samt samarbetet mellan huvudmän.
- "Digitalt när det går, fysiskt när det behövs" ska gälla vid till exempel registrering och hantering av information.
- Det ska införas nolltolerans mot dubbel dokumentation och inloggning. Uppgifter ska registreras en gång, helst automatiserat.
- Region Västerbotten ska arbeta för att aktivt förstå juridiken. Det innebär att vi ska utmana felaktiga eller gamla föreställningar om hur "det är" vad gäller lagstiftning.
- Region Västerbotten ska alltid söka digitala lösningar för att verksamheten ska kunna hantera situationer utifrån den personcentrerade vården.
- Vid utveckling av verksamheten ska tillgänglig och relevant data användas för analys, planering, genomförande och uppföljning.
- Uppdrag som relaterar till forskning och utveckling/innovation (FOUI) ska upprätthållas och utvecklas. Det kan göras genom till exempel kliniska studier, uppföljning och kvalitetsregister, genom att ge tillgång till olika data eller uppföljning av nya terapier. Uppdragen kan också stärka förutsättningarna för regional och nationell samverkan.

4.4 Bättre beslutsstöd genom en mer effektiv hantering och analys av data

Önskat läge och förväntade nyttor av digitalisering

Region Västerbotten ser en framtid där data som genereras i hela organisationen tas tillvara och görs tillgänglig där det behövs, när det behövs. Datan används som beslutsunderlag för såväl klinisk personal som för beslutsfattare och andra vårdgivare.

Samarbetet i organisationen fungerar så bra att det inte längre pratar om "stuprörsstrukturer". Samarbetet stöds av att flöden i vården och inom stödverksamheterna följs upp och justeras när det behövs.

Data görs tillgänglig för olika syften genom gränssnitt som är lätta att använda. Användningen underlättas av stödtjänster som ständigt förbättras genom exempelvis maskininlärning och automation.

Flöden genom vården förbättras genom öppenhet och genom att data görs tillgänglig i realtid. Data är inte inlåsta i enskilda system eller organisationer utan är tillgängliga för vården och patienterna. Det skapar bättre förståelse och informationsflöden samt effektivitet.

Välutvecklade samarbeten mellan region, kommuner och andra offentliga och privata aktörer inom vård och omsorg gör att hälso- och sjukvården kan utvecklas snabbare och vara baserad på evidens. Dessa samarbeten gör att både proaktiva och reaktiva åtgärder kan motiveras, utvärderas och förbättras kontinuerligt.

Avancerad dataanalys ger organisationen möjlighet att arbeta proaktivt och att ta ett helhetsgrepp runt kända problem. Ett exempel är att sepsis kan förutspås baserat på tusentals datapunkter. Ett annat exempel är det är möjligt att ha koll på och styra om resurser i realtid. Även datakällor utanför organisationen används. Till exempel används data för väder för att förutspå risken för halkolyckor och på så sätt kan resurser fördelas bättre mellan olika avdelningar.

Styrande principer för hur arbetet inom fokusområdet ska gå till:

- Data ska vara en gemensam, strategisk resurs. Datan som används för ett huvudsyfte ska också kunna återanvändas för andra syften än vad den först var tänkt för.
- Det som kan och bör automatiseras ska vara automatiserat.
- Förutsättningen för framgångsrik digitalisering ska vara tillgång till, och effektivt utbyte av, information.
- Det ska finnas en helhetssyn på hantering av information.
- Lagar och rutiner för informationssäkerhet ska följas.
- Kvaliteten på data ska vara ändamålsenligt hög. Det betyder att data som läggs in i systemen ska vara fullständig och korrekt samt läggas in på det sätt som är bestämt.
- Det ska vara enkelt att se och rapportera avvikelser, tekniska problem och faror för att minimera hinder och friktion i organisationen.
- EU:s etiska riktlinjer för tillförlitlig AI, så som exempelvis bias i data, ska ligga till grund för digitaliseringsarbetet.
- AIDA (Analytical Imaging Diagnostics Arena) datadelningspolicy ska följas för att osäkerheten kring delning av känslig patientdata ska minska.

5. Generella utgångspunkter

Här följer ett antal utgångspunkter som regionen ska ta hänsyn till när den genomför digitalisering:

- All digitalisering ska vara jämlik och inkluderande^{5 6}.
- "Digitalt när det går, fysiskt när det behövs." Digitaliseringens möjligheter ska alltid nyttjas där det ger god effekt. Det ska gälla för både invånare, medarbetare och verksamheter.
- Digitalisering är ofta en verksamhetsövergripande process. Den kräver ett effektivt samarbete med invånarens behov i fokus. Ett samarbete där man tillsammans identifierar behov och fungerande lösningar.
- God samverkan ska vara vårt förstahandsval utifrån principerna för eSam⁷. Region Västerbotten ska arbeta med ett inkluderande förhållningssätt och ta vara på den kompetens som finns inom medicinska och tekniska områden.
- Varje enhet och verksamhet behöver göra sitt eget digitaliseringsarbete och identifiera hur det ska införas i rutiner och praxis.
- Byggteknik och arkitektur ska bygga på öppen data, öppna standarder och öppen utveckling. Juridiska, organisatoriska, semantiska (språkliga) och tekniska perspektiv måste kunna fungera tillsammans. Utveckling och införande av AI ska utgå från EU:s etiska riktlinjer.
- Region Västerbotten ska lita på invånarens och medarbetarens förmåga och vilja att ta eget ansvar samt identifiera dem som behöver extra stöd.
- Forskningen ska stärkas genom att forskningsdata öppnas upp och delas enligt de internationella FAIR-principerna (*Findable, Accessible, Interoperable* och *Reusable*). FAIR-principerna innebär att data om forskning ska gå att hitta, vara kompatibla med andra data och möjliga att återanvända. Regionen ska använda de egna forskningsinfrastrukturerna som är en gemensam resurs.

Förutom punkterna här ovanför ska även Socialstyrelsens fyra övergripande principer för lämplig vård och behandling genom digitala vårdtjänster vägas in:

- De författningar och den kunskapsstyrning som gäller för fysiska möten ska även gälla för digitala möten.
- Den digitala tjänsten ska vara anpassad till den enskilde patientens behov och förutsättningar att använda tjänsten.
- Vårdgivaren ska ha tillgång till tillräcklig information om patientens hälsotillstånd och sjukdomshistoria för att kunna ge en god och säker vård.
- Nödvändig uppföljning och samordning med andra aktörer ska vara möjlig.

5 <https://www.socialstyrelsen.se/utveckla-verksamhet/jamlik-halsa-var-d-och-omsorg/jamlik-var-d/>

6 <https://www.jamstall.nu/>

7 eSam – Offentlig samverkan för ökad digitalisering: <https://www.esamverka.se/stod-och-vagledning.html>

6. Ramverk för utveckling av digital mognad

Det här avsnittet handlar om hur Region Västerbotten ska arbeta för att uppnå digital mognad. Med digital mognad menas regionens förmåga att ställa om till digitala arbetssätt och att dra nytta av det som är bra med digitaliseringen.

6.1 Hur ska Region Västerbotten tillgodogöra sig nyttorna av digitalisering?

En central utgångspunkt i arbetet med att uppnå digital mognad handlar om att följa upp och genomföra nödvändiga förändringar i digitaliseringsarbetet utifrån forskning och fakta. Forskningskonsortiet för Digital Förvaltning (FDF)⁸ har identifierat att mätning och uppföljning är avgörande faktorer för att organisationer ska kunna uppnå digital mognad.

Evidensbaserade metoder och modeller är viktiga för att säkerställa att den digitalisering som genomförs ger önskat resultat. Att göra detta utifrån evidensbaserad och beprövad kunskap blir inte enbart ett sätt att kvalitets-säkra och snabba på digitaliseringen i Region Västerbotten, det ökar också möjligheten till ett större intresse för frågan i vården. Detta eftersom ett evidensbaserat förhållningssätt är en central utgångspunkt i all klinisk verksamhet. Det kan i sin tur skapa bättre förutsättningar för att det gemensamma arbetet med digitalisering ska gå enklare och ge nytta snabbare.

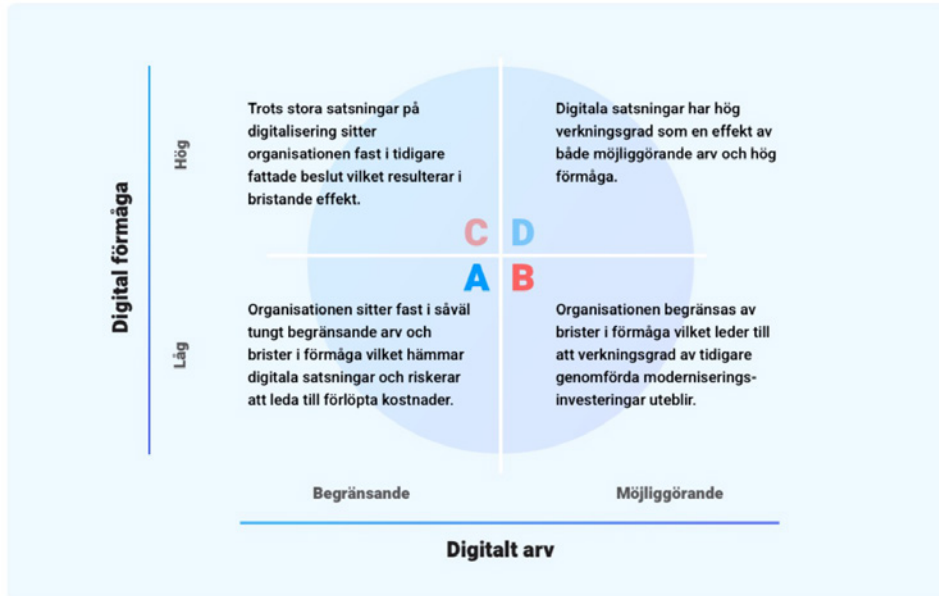
Forskningskonsortiet för Digital Förvaltning betonar även värdet av att ha en så kallad emergent digitaliseringsstrategi. Det är en strategi som förändras över tid och där utvecklingsinsatserna utgår från resultatet av en evidensbaserad modell.

Utgångspunkten i modellen är att en organisations digitala mognad kan beskrivas i två dimensioner:

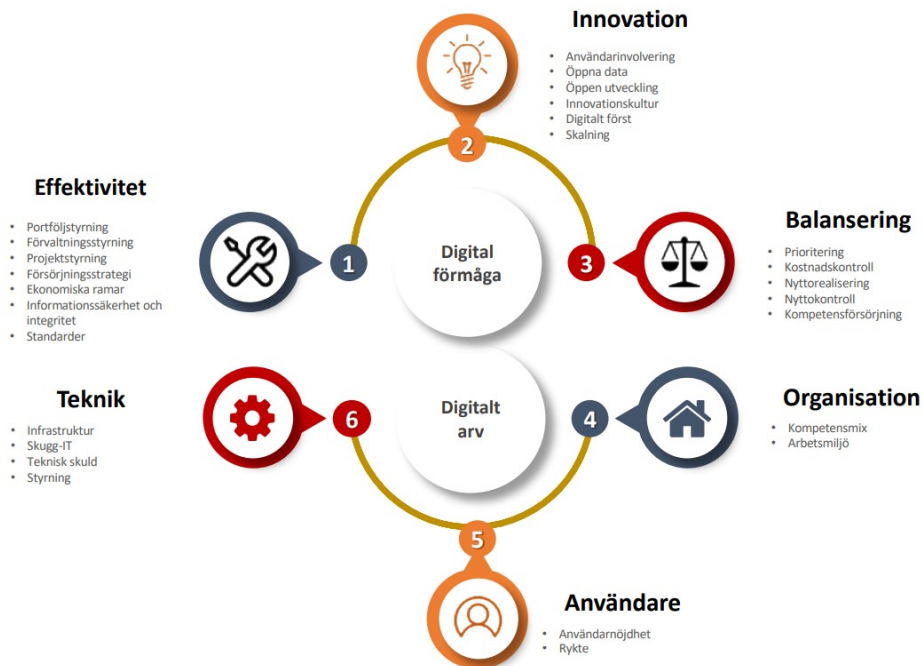
- **Digital förmåga** – handlar om organisationens förmåga att förstå, fånga och förändra baserat på digitala möjligheter.
- **Digitalt arv** – mäter om befintlig infrastruktur stärker eller motverkar digital handlingskraft, det vill säga förutsättningarna för digital förändring.

Modellen beskrivs i illustrationen på nästa sida.

⁸ www.digitalforvaltning.se

För att kunna mäta och följa upp organisationens digitala mognad bryts de två dimensionerna ned i olika kategorier med tillhörande mätpunkter (förmågor eller faktorer). Det beskrivs i figuren här nedanför.

6.2 Styrande principer

Här nedanför beskrivs de principer som ska ligga till grund för hur uppföljningsarbetet av digitalisering ska utvecklas och genomföras:

- Anpassad och uppdaterad evidensbaserad kunskap inom området digitalisering i offentlig sektor ska användas som grund i analys-, implementerings- och uppföljningsarbetet. Det gäller både intern och extern kunskap.
- Regionen ska sträva efter samordning med befintliga ledningssystem, exempelvis i arbetet med verksamhetsplaner.
- Genom att involvera vårdnära resurspersoner som är medlemmar i lokala ledningsgrupper stöds ägandeskapet för digitaliseringen ute i organisationen. Det kan till exempel vara nätverket för utvecklingskoordinatorer (UK-nätverket).
- Ledningsfunktioner i kärnverksamheten och relevanta stödfunktioner ska dela ansvaret för hur digitaliseringen ska införas och följas upp. Relevanta stödfunktioner kan till exempel vara digitalisering, ekonomi och HR samt verksamhetsresurser inom samverkansmodell för förvaltning.
- Fokus i arbetet ska vara på att utveckla organisationens digitala mognad för ökad invånar-, medarbetar- och verksamhetsnytta.

6.3 Konkreta åtgärder

Processen för att utveckla Region Västerbottens digitala mognad behöver vara emergent. Det vill säga att den behöver utvecklas och förändras över tid (se avsnitt 6.1).

Nedan beskrivs de inledande steg som Region Västerbotten behöver ta för att få ett mer evidensbaserat sätt att följa upp och utveckla organisationens digitala mognad.

Under kommande år ska Region Västerbotten:

- Genomföra en analys av verksamhetens digitala mognad med hjälp av ett evidensbaserat verktyg såsom Dimios eller liknande.
- Analysera resultatet, identifiera de viktigaste områdena för utveckling och göra en åtgärdsplan. Planen ska innehålla mål och aktiviteter samt beskriva vad som kan genomföras lokalt och vad som behöver göras centralt.
- Säkerställa en process för införandet av åtgärdsplanen. Processen ska vara kopplad till verksamhetsplanering för områdena vård, digitalisering samt medicinsk teknik och andra stödfunktioner.
- Ta fram en plan för uppföljning av processen och samarbetet med andra regioner som använder samma evidensbaserade metod för att utveckla organisationens digitala mognad.

7. Ordlista/definitioner

Artificiell intelligens (AI) är en samlingsterm för datasystem som kan känna av sin omgivning, lära sig och vidta åtgärder.

Automation betyder att man låter en maskin eller teknik utföra ett arbete.

Basenhet är en organisatorisk enhet som tillhandahåller hälso- och sjukvård.

Bias innebär att fördomar kan påverka resultat eller att okända saker påverkar det resultat man får i en mätning.

Digitaliseringsportfölj är en beskrivning av de digitaliseringsprojekt eller utvecklingsinitiativ som pågår i organisationen.

Egenmonitorering innebär löpande registrering, övervakning och bedömning av värden avseende en persons hälsotillstånd, där personen själv utför registreringen

Evidens betyder bästa tillgängliga kunskap, kunskap som bygger på forskning och klinisk erfarenhet.

IT-arkitektur är ett sätt att organisera resurserna och komponenterna i ett datorsystem. En arkitektur beskriver ingående komponenter och gränssnitten mellan dessa.

Kunskapsstyrning handlar om att utveckla, sprida och använda bästa möjliga kunskap inom hälso- och sjukvården. Målet är att bästa kunskap ska finnas tillgänglig och användas i varje patientmöte.

Patientresa syftar på de olika steg som patienten går igenom i kontakten med sjukvården.

Primärvård är vård som inte kräver slutenvårdens tekniska och medicinska resurser. Det kan vara exempelvis grundläggande medicinsk behandling, rehabilitering, omvårdnad och förebyggande arbete.

Slutenvård är vård som kräver inläggning på vårdinrättning, till exempel ett sjukhus.

Vitalparametrar är de viktigaste tecknen för bedömning av en persons kroppsfunktion, exempelvis puls, blodtryck och kroppstemperatur.

